

ROZGROMIĆ (36) *vb pf*

Pierwsze o jasne; -grom- (1) KochPs, -gróm- (1) GrzepGeom.

inf rozgromić (4). ◇ *fut* 3 sg rozgromi (1). ◇ *praet* 2 sg *m* -ś rozgromił (1). ◇ 3 sg *m* rozgromił (15). *f* rozgromiła (2). ◇ 3 *pl m pers* rozgromili (7). *subst* rozgromiły (1). ◇ *imp* 2 sg rozgróm (4); -óm (2), -(o)óm (2).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII w.

1. *Rozbić, rozpędzić, zmusić do ucieczki; fugare Modrz, Cn; dispellere, dissipare Cn [w tym: kogo, co (żywotne) (21)] (24)* : Rozgróm ty ftádo owiec wnet iáki wrzałk będzyc/ Iáko sie po krzewinie wnet łzukáią wźędzyc. *RejWiz* 37; Potym iákoś z przygody onego nieboraká źwirzeta ofkoczyły/ y máło go nie rozdrapály. Lew on co go kiedyś karmił łkoczył wnet do niego/ źwirzeta rozgromił *RejZwierc* 98v; Ony kárwy [woły z zapalonymi wiązkami chrustu] rikiem y krzikiem wielkim w wołko Rzymłkie łkoczyły/ łtrách wielki wczyniły/ wołko rozgromiły y ofwieciły. *RejZwierc* 163, 90v.

a. *Pokonać, zwyciężyć w walce (20)* : [Symon Maryni] vderzył zálię ná ony nieprzyaciále ktorzy byli opanowáli názę celocem [tj. lekką nawę] rozgromił ie áż zálię do wody łkakáli iáko záby nieprzyaciále. *BielKron* 460, 202, 338v, 382v; *SkarŻyw* 503; ále y tych Brácia [tj. Krzyżacy] poráziwłzy mężnie rozgromili *StryjKron* 300; Náłzym Mars w pierwłzey bitwie potułzył łáfkáwie/ Rozgromili Niemieckie vphy w przedniey łpráwie. *StryjKron* 623, 100, 772.

rozgromić czym (1): cokolwiek ludu walecznego źiemią do muru przyciágnęło/ włzytko to Archimed(es) narzędámi łwemi częścią pobił/ częścią rozgrómił/ ták iże musieli łzturmu przełtác. *GrzepGeom* Bv.

Szeregi: »pobić, (i) rozgromić« [szyk 2:1] (3): *BielKron* 352v; *GrzepGeom* Bv; zá dziwnym foritowánim Bozym onę piędździełát tyliác Wołochow y Turkow/ náłzych łseć tyliác/ á práwie garśc ludzi pobilá/ y rozgromilá *StryjKron* 757.

»rozgromić, (i) porazić« [szyk 3:3] (6): [Pudikus] tám [we wsi Bojehehin] rozgromił y poráził włzytki przeciwniki łwoie *BielKron* 363v, 353v, 429; Dla ktorego [Achanesa, syna Zary] ták fię był Bog rozgniewał/ iż dopuścił y pozábiiác Izráelity/ y wołká ich od nieprzyaciáłoł porázić y rozgromić [eorum exercitus ab hostibus fundi et fugari sineret] *ModrzBaz* 143v; vderzył [Abraham] ná wielkie wołká ich [królów, którzy opanowali Sodomę] wnocy: y rozgromił/ poráził y włzytkę korzyśc/ z ręku ich wybil/ y odiał. *SkarŻyw* 284; *StryjKron* 782.

»rozerwać i rozgromić« (1): poczęły fię wfy Koributowe trwożyć/ miełzáć/ y z plácu włtępowác/ á Witołd tym łmieley z Litwą nácieráiac [!] pomiełzáných rozerwał/ y rozgromił *StryjKron* 497.

2. *Przegonić, wypędzić [kogo skąd] (1)* : Polacy iułz práwy rog byli obronili/ Y Rułakow z pierwłzego mieyłcá rozgromili *StryjKron* 255.

3. *Zniszczyć; perdere PolAnt [kogo, co] (11)* : y łprętká piorun vderzył [w świátynię Diany]/ y on bálwan rozgromił y kościół obálił/ wiele ludzi pogáńłkich pobiwłzy. *SkarŻyw* 21.

Przen (3) : Lecź Iudith corká Meráry tá w łwoiey piękności/ Rozgromilá ony iego [nieprzyaciála] okrutne frogości. *LubPs* hh3v, S6.

Szereg: »rozproszyc a rozgromic« (1): A ná thákie pokoie Pan powiedác raczy/ izem ia obiecal puścić miecz/ ktory prętko á bárzo w máłym czálie musi rosproszyć á rozgromic ten márny pokoy táki/ á tę íprofną zgodę/ ktorą fwiát dawa sługom tym swoim. *RejPos* 334.

a. *O Bogu* (7) : Proźbá aby thy buntowniki rozgromic Pan raczył iáko Mádiánity. *LubPs* S6 marg; Tyś [*Panie*] hárdégo Tyránna plagá swá vskromił/ Y woýłká nieprzyaciólów wzych wżytkich rozgromił. *KochPs* 133, 99, 109.

Szereg: »(i) rozgromic, (i) rozproszyc« = *confringere et perdere PolAnt* [szyk 1:1] (2): Rozgrom [Panie] tákye narody co o cyę nye dbáyá [...]/ Rošproz ony pogány co fye w walki wdáli *LubPs* P6; [Pan] Puścił strzaly swe y rozprozyl ie [wrogów]/ rzućił wiele błýłkáwic/ y rozgromił ie. *BibRadz Ps* 17/15.

Przen (1) :

Szereg: »pobic i rozgromic« (1): A ták w woýłku náłzym Bog ieft hetmánem [...]. [*Pan Bóg*] pobíl y rozgromił ono dáleko wiétsze woýłko heretyckie *SkarKazSej* 685b.

Synonim: **1.a.** rozbić.

Formacje współrdzenne cf GROMIĆ.

Cf **ROZGROMIENIE, ROZGROMIONY**

MN